

DE DIENST VAN DE VERLOVING
EN DE HUWELIJKSKRONING

DE DIENST VAN DE VERLOVING
EN DE HUWELIJKSKRONING

UITGAVE ORTHODOX KLOOSTER IN DE PEEL

❖ GEBOORTE VAN DE MOEDER GODS ❖

ASTEN - 2015

Orthodox Klooster in de Peel - Asten - Pascha 2015

voor meer informatie: + Orthodox Klooster in de Peel +
Geboorte van de Moeder Gods
Gruttoweg 7
5725 RT Asten
tel/fax 0 (031) 493 - 560421
www.orthodoxasten.nl
e-mail: orthodoxasten@hetnet.nl

Voor de vertaling uit de griekse tekst is gebruik gemaakt van het Klein-Euchologion: ΜΙΚΡΟΝ ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ, uitgave ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ - 2009

Dit boekje geeft de volledige dienst.

In de appendix vindt u een weergave van de correspondentie met liturgie-historicus I. Foundoulis (†) betreffende de meest gestelde vragen rond de huwelijksdienst.

Voor meer informatie en andere uitgaven kunt u contact opnemen met het klooster.

Volgens een nieuw gebruik wordt in Griekenland soms bij het begin van de huwelijksdienst het Apolytikion en bij het begin van de verloving het Kondakion gezongen voor de Heilige Konstantijn en Helena:

Apolytikion

t.4 ̂ Nadat hij het teken van Uw Kruis had gezien aan de hemel,* zódat hij, zoals Paulus, zijn roeping niet van mensen ontvangen had,* gaf de Apostel-koning de Rijksstad in Uw handen.* Béscherm ons steeds in vrede ** door de voorbeden van de Moeder Gods, enig ménslievende. ̂

Kondakion

t.3 ̂ Hedén tónen Konstantijn en zijn gezegende mòedér Helena* het eerbiedwaardig Kruishout,* dat en érgernis is voor de ongélóvigen,* maar voor gelovige heersers een wapen tegen de vijanden.* Want om ons is hét vérschenen,* ** als een groot en vreeswekkend ovérwinningsteken in de srijd.̂

❖ DE DIENST VAN DE VERLOVING ❖

Na de Goddelijke Liturgie, terwijl de priester in het altaar is, gaat het bruidspaar naar de narthex, de man rechts, de vrouw links. Rechts op het Altaar liggen twee ringen. De priester komt in de narthex en zegent de hoofden van de zich verloovenden driemaal en hij geeft hun brandende kaarsen en hij brengt hen de kerk binnen, kruisgewijs wierokend.

En hij vraagt de bruid om te verklaren of zij de bruidegom wil huwen en evenzo de bruidegom de bruid.

d Zegen, heer.

P **G**ezegend is onze God, immer, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.

K ≧ Amen. ≧

D Laat ons in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U. *(Na iedere bede)*

D Om de vrede van boven en de redding van onze zielen bidden wij de Heer.

Om vrede voor de gehele wereld, standvastigheid van de heilige kerken Gods en eenheid van allen, bidden wij de Heer.

Voor dit heilig Godshuis en voor hen die er met geloof, eerbied en vreze Gods binnentreden, bidden wij de Heer.

Voor onze aartsbisschop [*Athenagoras*], de eerbiedwaardige priesters, de diakens in Christus, alle geestelijken en het volk, bidden wij de Heer.

Voor de dienaar Gods (*N.*) en de dienares Gods (*N.*) die zich nu met elkaar verloven, en voor hun redding, bidden wij de Heer.

Dat Hij hun kinderen moge verlenen voor de voortzetting van hun geslacht en alles wat zij vragen tot hun heil, bidden wij de Heer.

Dat Hij over hen neerzende een volkomen en vredige liefde en hulp, bidden wij de Heer.

Dat Hij hen beware in eendracht en onwankelbare trouw, bidden wij de Heer.

Dat Hij hen zegene in eendracht en onwankelbare trouw, bidden wij de Heer.

Dat Hij hen beware in een onberispelijke levenswandel, bidden wij de Heer.

Dat de Heer onze God hun een eervol en vlekkeloos huwelijk moge schenken, bidden wij de Heer.

Om bevrijding uit alle verdrukking, toorn, gevaar en nood, bidden wij de Heer.

Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

Uitroep:

Want U komt toe alle heerlijkheid, eer en aanbidding, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

*De priester zegt luid het **GEBED VAN DE VERLOVING***

P **E**euwige God, wat verdeeld was brengt Gij tot eenheid, en Gij wilt dat de band der liefde onverbreekelijk is. Gij hebt Isaäk en Rebekka gezegend en tot erfgenamen gemaakt van Uw belofte: Zegen ook Uw dienaar en dienares, en wees hun Leidsman voor elk goed werk.

Want Gij zij een ontfermende en menslievende God, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

P Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Buig uw hoofd voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

P **H**eer onze God, Gij hebt de Kerk der heidenen aan U verloofd als een reine maagd. Zegen ook deze veroving. Verenig Uw dienaren, en bewaar hen in vrede en eensgezindheid.

Want U komt toe alle heerlijkheid, eer en aanbedding, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

De priester neemt de ringen, en geeft eerst de kleinste ring (de ring voor de bruid) aan de man, zeggend:

P + De dienaar Gods (*N.*) verlooft zich met de dienaress Gods (*N.*), in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen. (3x)

terwijl hij, met de ring, een kruis over zijn hoofd maakt.

Dan neemt hij de andere ring en zegt hij tot de vrouw:

P + De dienaress Gods (*N.*) verlooft zich met de dienaar Gods (*N.*), in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen. (3x)

terwijl hij, met de ring, een kruis over haar hoofd maakt.

En hij schuift de ringen aan hun rechterhanden. Daarna verwisselt de getuige de ringen van de bruid en bruidegom.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

De priester zegt het volgende GEBED

P Heer onze God, Gij zijt meegereisd met de dienaar van de Aartsvader Abraham naar Mesopotamië, die gezonden was om voor zijn heer Izaäk een vrouw te vinden. En door middel van het putten van het water werd geopenbaard, dat hij zich met Rebekka moest verloven. Zegen nu ook de verloving van Uw dienaar (*N.*) met Uw dienares (*N.*) Bekrachtig het woord dat zij elkaar gegeven hebben. En maak hen standvastig in de heilige vereniging die Gij hebt ingesteld. Want in het begin hebt Gij de mens geschapen als man en vrouw, en Gij hebt de vrouw aan de man geschonken tot hulp, en tot het voortbestaan van het geslacht der mensen.

Heer onze God, Gij hebt de waarheid uitgezonden over Uw erfdeel en Uw belofte over Uw dienaren, onze vaders, die Gij hadt uitverkoren van geslacht tot geslacht. Zie neer op Uw dienaar (*N.*) en Uw dienares (*N.*), en versterk hun verloving in trouw, eenheid, waarheid en liefde. Want Gijzelf hebt ons geleerd om elkaar beloften te doen, en deze te houden. Met Farao's ring werd aan Jozef de macht over Egypte toevertrouwd. Door een ring werd Daniël verheerlijkt in het land van Babylon. Door een ring werd de waarheid van Tamar openbaar. Door een ring toonde de hemelse Vader Zijn liefde voor de Verloren Zoon. Want, zei

hij: geeft hem een ring aan zijn hand; en haalt het gemeste kalf en slacht het: en laten wij eten en vrolijk te zijn. Uw rechterhand Heer, deed Mozes doortrekken door de Rode Zee; want door Uw waarachtig woord werden de hemelen bevestigd en werd de aarde gegrondvest; en de rechterhand van Uw dienaren zal gezegend worden door Uw krachtig woord en Uw opgeheven arm. Gij zelf, Heer, zegen daarom nu ook het aandoen van deze ringen, met Uw hemelse zegen. Moge een Engel des Heren voor hen uit gaan, alle dagen van hun leven.

Want Gij zijt het, Die alles zegent en heiligt, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

DRINGENDE LITANIE

D Ontferm U over ons, o God, volgens Uw grote ontferming, wij bidden U, verhoor ons en ontferm U.

K Heer, ontferm U. (3x)

D Ook bidden wij om ontferming, leven, vrede, gezondheid, redding, bescherming, vergeving en kwijtschelding van zonden, voor de dienaren Gods (N.N.)

Uitroep:

P Want Gij zijt een ontfermende en menslievende God, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

WEGZENDING

P Eer aan U, Christus God, onze hoop, eer aan U.

d Eer ...Nu en ...Heer, ontferm U. *(3x)* Vader, zegen.

P Dat Christus onze ware God,
(Die opgestaan is uit de doden)
zich over ons ontferme en ons redde,
door de voorspraak van Zijn ongerepte Moeder,
van de heilige geëerde en roemrijke Apostelen,
van de heilige door God gekroonde vorsten en apostel-
gelijke Konstantijn en Helena,
van de heilige grootmartelaar Prokopius
en van alle heiligen,
want Hij is goed en menslievend.

d Amen.

❖ DE DIENST VAN DE KRONING ❖

Indien zij tegelijkertijd gekroond willen worden, gaan zij de kerk binnen met brandende kaarsen. De priester gaat voorop met het wierookvat en zingt [of het koor]

PSALM 127

— Zalig allen, die de Heer vrezen —

waarbij het koor/volk het refrein zingt:

— Eer aan U, onze God, eer aan U. —

— En die wandelen op Zijn wegen. — *(Refrein)*

— De vrucht van uw moeiten zult gij eten. — *(Refrein)*

— Zalig zijt gij, en het zal u welgaan. — *(Refrein)*

— Uw vrouw zal zijn als een vruchtbare wijnstok.

die groeit langs de muren van uw huis. — *(Refrein)*

— Uw kinderen als een nieuwe aanplant van olijfbomen
rondom uw tafel. — *(Refrein)*

— Zie, zo wordt een mens gezegend die de Heer vreest. —
(Refrein)

_ Moge de Heer u zégenen uit Sion; * moogt gij het wel-
zijn van Jeruzalem zien, alle dagen van uw le-ven.

(Refrein)

_ En moogt gij dé kinderen van uw kinderen zien;
vrede over Israël . _ *(Refrein)*

d Zegen, heer.

*De priester keert zich naar het Oosten en heft
-zoals gewoonlijk- het heilige Evangelie op.*

P Gezegend is het Koninkrijk, van de Vader, de Zoon, en de
Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

*In de paastijd wordt gezongen (3x) Christus is opge-
staan...*

VREDESLITANIE

D Laat ons in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U. *(Na iedere bede)*

D Om de vrede van boven en de redding van onze zielen
bidden wij de Heer.

Om vrede voor de gehele wereld, standvastigheid van de heilige kerken Gods en eenheid van allen, bidden wij de Heer.

Voor dit heilig Godshuis en voor hen die er met geloof, eerbied en vreze Gods binnentreden, bidden wij de Heer.

Voor onze aartsbisschop [*Athenagoras*], de eerbiedwaardige priesters, de diakens in Christus, alle geestelijken en het volk, bidden wij de Heer.

Voor de dienaren Gods (*N.*) en (*N.*) die nu in het huwelijk verbonden worden, en voor hun heil, bidden wij de Heer.

Opdat dit huwelijk gezegend moge worden, zoals Gij eens het huwelijk te Kana in Galilea gezegend hebt, bidden wij de Heer.

Opdat hun zelfbeheersing en vrucht van de schoot verleend moge worden, voor zover het goed is, bidden wij de Heer.

Opdat zij zich mogen verheugen bij het zien van zonen en dochters, bidden wij de Heer.

Opdat het hun gegeven worde te genieten van kinderzegen en een onberispelijke levenswijze, bidden wij de Heer.

Opdat al hun en onze smeekbeden voor wat tot ons heil strekt, verhoord worden, bidden wij de Heer.

Om bevrijding uit alle verdrukking, toorn, gevaar en nood, bidden wij de Heer.

Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

Uitroep:

P Want U komt toe alle heerlijkheid, eer en aanbidding, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

De priester bidt hardop het EERSTE GEBED

P **A**lreine God, Formerder van heel de schepping, Gij hebt in Uw menselijkheid Eva gevormd uit de zijde van Adam. Gij hebt hen gezegend en gezegd: “Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u, en heerst over de aarde”. Gij hebt hen door het huwelijk tot één lichaam gemaakt, zodat een man zijn vader en moeder zal verlaten, om zich met zijn vrouw te verbinden, en zij zullen één vlees zijn. En wat God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. Gij hebt Abraham, Uw dienaar, gezegend en de schoot van Sara geopend, en hem tot vader van vele volkeren gemaakt. Gij hebt aan Rebekka Isaäk geschonken en haar kind hebt Gij gezegend. Jakob hebt Gij aan Rachel verbonden en uit hem hebt Gij de twaalf aartsvaders aangesteld. Gij hebt Josef en Aseneth verbonden, en als vrucht van hun samenzijn schonk Gij hun Efraïm en Manasse. En Gij hebt Zacharias en Elisabeth aangenomen, en hun kind hebt Gij aangesteld als Voorloper. Uit de wortel van Jesse hebt Gij Haar doen ontspruiten naar het vlees, die altijd Maagd gebleven is, en uit wie Gij het vlees hebt aangenomen, en geboren zijt, tot verlossing van het geslacht der mensen. Omwille van Uw onzegbare gave en oneindige goedheid zijt gij naar Kana in Galilea gekomen, en hebt Gij het huwelijk daar gezegend, om te laten zien dat Gij behagen hebt in een wetelijk huwelijk en in het daaruit verkrijgen van kinderen. Alheilige Heer, verhoor het gebed van ons die tot

U smeken, en kom, net als daar, ook hier bij ons, met Uw onzichtbare bescherming. Zegen dit huwelijk en schenk aan Uw dienaar (*N.*) en Uw dienaress (*N.*) een leven in vrede en lengte van dagen, kuisheid, wederzijdse liefde, in een band van vrede, langlevend nageslacht, genade over hun kinderen en de onverwelkelijke krans van glorie. Verleen hun dat zij hun kleinkinderen mogen aanschouwen, behoed hun huwelijksbed tegen afgunst. Schenk hun van de dauw des hemels van boven, en van de volheid van de aarde beneden. Vervul hun huizen met tarwe, wijn en olie, en alle goeds, zodat zij dit ook kunnen delen met allen die in nood zijn. Schenk aan allen die hier aanwezig zijn, de vervulling van wat zij wensen voor hun heil.

Want Gij zijt een ontfermende, barmhartige en menslievende God, en tot U zenden wij de lof, evenals tot Uw beginloze Vader, en Uw alheilige, goede en levenschenkende Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

en de priester bidt het **TWEEDE GEBED**

P **G**ezegend zijt Gij, Heer, onze God, Die zelf de priester zijt van het mystieke en reine huwelijk, en Die de wetgever zijt van het lichamelijke huwelijk, de Behoeder der onvergankelijkheid, en de goede rentmeester van wat voor het aardse leven nodig is. Heer, in het begin hebt Gij de mens geschapen, en hem als koning gesteld over de schepping, zeggend: “Het is niet goed dat de mens alleen is op aarde; laat Ons voor hem dus een hulp maken die bij hem past”. En Hij nam één van zijn ribben en vormde die tot vrouw. En toen Adam haar zag, sprak hij: “Dat is nu been uit mijn gebeente; vlees uit mijn vlees; daarom zal zij mannin heten, omdat zij uit de man genomen is. En daarom zal de man zijn vader en moeder verlaten, om zijn vrouw aan te hangen; en zij zullen tezamen één vlees zijn”. “Wat God tot één heeft gemaakt, laat een mens dat niet scheiden”. Meester, Heer onze God, zend ook nu Uw hemelse zegen neer over Uw dienaren *(N.)* en *(N.)* . En geef aan deze dienaressen in alles ondergeschikt te zijn aan haar man, en geef aan uw dienaar dat hij het hoofd zij van zijn vrouw, opdat zij leven volgens Uw wil. Zegen hen, Heer, onze God, zoals Gij Abraham en Sara hebt gezegend. Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Izaäk en Rebekka hebt gezegend. Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Jakob en al de aartsvaders hebt gezegend.

Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Jozef en Aseneth hebt gezegend.

Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Mozes en Sepphora hebt gezegend.

Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Joachim en Anna hebt gezegend. Zegen hen, Heer onze God, zoals Gij Zacharias en Elisabeth hebt gezegend.

Behoed hen, Heer onze God, zoals Gij Noach in de Ark hebt behoed. Behoed hen, Heer onze God, zoals Gij Jona in de buik van het zeemonster hebt behoed.

Behoed hen, Heer onze God, zoals Gij de heilige drie Jongelingen in de brandende vuuroven hebt behoed, door hen Uw hemelse dauw te zenden.

Laat hen de vreugde ondervinden, die de heilige Helena mocht proeven bij het vinden van Uw kostbaar Kruis.

Gedenk hen, Heer onze God, zoals Gij Henoch, Sem en Elia indachtig zijt geweest.

Gedenk hen, Heer onze God, zoals Gij uw heilige veertig Martelaren indachtig zijt geweest, en hen vanuit de hemel hebt gekroond.

Gedenk Heer onze God, ook hun ouders, die hen hebben grootgebracht, want de gebeden van ouders versterken de fundamenten van huizen. Heer, gedenk ook de getuigen die bijeengekomen zijn voor deze vreugde.

Heer onze God, gedenk Uw dienaar (*N.*) en Uw dienaress (*N.*), en zegen hen.

Schenk hun kinderzegen, de vrucht van hun schoot,
en schenk hun eendracht naar ziel en lichaam.

Verhef hen als de ceders van de Libanon, als een wijn-
stok, rijk aan ranken.

Laat hun koren rijk aan tarwekorrels zijn, zodat zij van
alles voldoende bezitten en zij rijk mogen zijn in elk
goed en U welgevallig werk. Mogen zij de kinderen
van hun kinderen zien, als nieuwgeplante olijfbomen
rondom hun tafel.

Laat hen U welgevallig zijn, zodat zij opstralen als
sterren aan de hemel, in U, onze Heer.

Aan Wie toekomt alle heerlijkheid, macht, eer en aan-
bidding, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

en de priester bidt het DERDE GEBED

P **H**eilige God, Gij hebt uit aarde de eerste mens
geboetseerd en uit zijn zijde de vrouw gevormd en
haar aan hem verbonden als hulp, want het behaagde
aan Uw majesteit dat de mens niet alleen zou zijn op
de aarde; Gij, o Heer, strek nu Uw hand uit vanuit Uw
heilige woning en verenig* Uw dienaar (*N.*) en diena-
res (*N.*), want door U wordt een vrouw met een man

verenigd. Verenig hen in eensgezindheid, kroon hen in liefde tot één vlees, maak hen vruchtbaar en schenk hun het genot van kinderzegen.

Want van U is de macht, het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

En bij het Amen, neemt de priester de kronen, kroont eerst de bruidegom., zeggend:

P + Gekroond wordt de dienaar Gods (*N.*) voor de dienaars Gods (*N.*) in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Hij zegt dit drie keer, en maakt de vorm van een kruis.

Dan kroont hij ook de bruid, zeggend:

P + Gekroond wordt de dienaar Gods (*N.*) voor de dienaar Gods (*N.*) in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen. (*3x*)

Dan zegent hij hen, en zingt driemaal:

P + Heer, onze God, kroon hun met luister en eer.

** Dit zeggend verenigt de priester de rechterhanden van bruid en bruidegom.*

D Laat ons aandachtig zijn.

PROKIMEN (ps.20) toon 8

☞ Gij hebt een kroon * van edelstenen op hun hoofd gezet . .

vers: Leven vroegen zij van U,
en Gij hebt hun lengte van dagen geschonken.

D Wijsheid

APOSTEL (Ef. 5, 20-33)

L Lezing uit de brief van Paulus aan de Efeziërs,

D Laat ons aandachtig zijn.

Broeders, dank onze God en Vader altijd voor alles in de Naam van onze Heer Jezus Christus. Onderschik u aan elkaar uit ontzag voor Christus. Vrouwen, onderschik u aan uw man, zoals aan de Heer, want de man is het hoofd van de vrouw, zoals ook Christus het Hoofd van de kerk is; en Hij is de Redder van het lichaam. En zoals de kerk zich aan Christus onderschikt, zo ook de vrouwen in alles aan hun man. Mannen, heb uw vrouw lief, zoals ook Christus de kerk heeft liefgehad en Zich voor haar heeft prijsgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar zou reinigen door het bad in het water met het woord, en opdat Hij haar in heerlijkheid voor Zich zou stellen, de kerk zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, opdat zij heilig en zuiver zou zijn.

Zo moeten de mannen hun vrouw liefhebben als hun eigen lichaam. Wie zijn vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief. Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, nee, hij voedt en verzorgt het, zoals ook de Heer de kerk. Want wij zijn ledematen van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn gebeente. Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn. Dit geheimenis is groot; ik spreek met het oog op Christus en de kerk. Dus ook voor elk van u geldt dat ieder zijn vrouw moet liefhebben als zichzelf; en voor de vrouw dat zij ontzag heeft voor haar man.

P Vrede zij u, lezer.

K **ALLELUJA** *toon 5* *(ps.11)*
 vers Gij, Heer, bewaar en behoed ons tegen dit
 geslacht, tot in alle eeuwigheid.

D Wijsheid, staat recht, laat ons luisteren naar het
 Heilig Evangelie.

P Vrede zij u allen.

K En met uw geest

P Lezing uit het Heilig Evangelie volgens Johannes,

EVANGELIE (Joh. 2, 1-11)

D Laat ons aandachtig zijn.

De Priester:

In die tijd was er een bruiloft in Kana in Galiléa, en de moeder van Jezus was daar. En ook Jezus en Zijn leerlingen waren op de bruiloft uitgenodigd. En toen de wijn opraaakte, zei de moeder van Jezus tegen Hem: ‘Zij hebben geen wijn meer.’ Jezus zei tegen haar: ‘Vrouw, wat hebben ik en gij daarmee te maken? Mijn uur is nog niet gekomen.’ Zijn moeder zei tegen de bedienden: ‘Wat Hij u ook zegt, doe dat.’ Nu stonden daar zes stenen watervaten volgens de reinigingsgebruiken van de Joden, elk met een inhoud van twee of drie metreten. Jezus zei tegen hen: ‘Vul de vaten met water.’ En zij vulden ze tot aan de rand. En Hij zei tegen hen: ‘Schep er nu wat uit en breng het naar de tafelmanneester.’ En zij brachten het. Toen nu de tafelmanneester het water geproefd had, dat wijn geworden was, en niet wist, waar die vandaan kwam, - maar de bedienden, die het geschept hadden, wisten het wel, - riep de tafelmanneester de bruidegom en zei tegen hem: ‘Iedereen zet eerst de goede wijn voor, en wanneer er goed gedronken is, dan pas de mindere, maar gij hebt de goede wijn tot nu bewaard.’ Dit heeft Jezus gedaan als begin van Zijn tekenen in Kana in Galiléa, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn leerlingen geloofden in Hem.

K Eer aan U, o Heer, eer aan U.

DRINGENDE LITANIE

D Zeggen wij allen met geheel onze ziel
en met geheel ons verstand, zeggen wij:

K Heer, ontferm U.

D Heer, Albeheerser, God van onze vaders, wij bidden
U: verhoor ons en ontferm U.

K Heer, ontferm U.

D Ontferm U over ons, o God, volgens Uw grote ontfer-
ming, wij bidden U, verhoor ons en ontferm U.

K Heer, ontferm U. *(3x)*

D Ook bidden wij om ontferming, leven, vrede, gezond-
heid, redding, bescherming, vergeving en kwijtschel-
ding van zonden, voor de dienaren Gods *(N. N.)*

Uitroep:

P Want Gij zijt een ontfermende en menslievende God,
en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de
Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeu-
wen.

K Amen.

D Laat ons bidden tot de Heer. **K** Heer, ontferm U.

en de priester bidt HET GEBED

P **H**eer, onze God, in Uw verlossende heilsorde hebt Gij door Uw aanwezigheid op de bruiloft te Kana in Galilea, het huwelijk geheiligd. Bewaar ook Uw dienaren (*N.*) en (*N.*) die Gij met elkaar hebt willen verbinden, in vrede en eendracht. Heilig hun huwelijk. Bewaar hun huwelijksbed onbevlekt; laat hun samenleven rein blijven. Schenk hun, om tot in hoge ouderdom Uw geboden te vervullen met een zuiver hart.

Want Gij zijt onze God: een God van ontferming en redding; en tot U zenden wij de lof, tezamen met Uw beginloze Vader, en Uw alheilige, goede en levenschenkende Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen

D Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

K Heer, ontferm U.

D Dat de gehele dag volmaakt, heilig, vredig en zonder zonde moge zijn, vragen wij de Heer.

K Verleen, o Heer. *Na iedere bede.*

D Om een engel van vrede, een trouwe gids en beschermer van onze zielen en lichamen, vragen wij de Heer.

Om vergeving en kwijtschelding van onze zonden en overtredingen, vragen wij de Heer.

Om al wat goed en nuttig is voor onze zielen en om vrede voor de wereld, vragen wij de Heer.

Dat wij de overige tijd van ons leven in vrede en inkeer mogen doorbrengen, vragen wij de Heer.

Dat het einde van ons leven christelijk, smarteloos, zonder reden tot schaamte en vredig moge zijn en om een goede verantwoording voor de vreeswekkende rechterstoel van Christus, vragen wij.

Om eenheid van geloof en gemeenschap met de Heilige Geest vragend, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

P En acht ons waardig, Heer, dat wij vrijmoedig, zonder veroordeling, het wagen U, de hemelse God, als Vader aan te roepen en te zeggen:

Allen :

Onze Vader, Die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd,
Uw Koninkrijk kome.
Uw wil geschiede, zoals in de hemel,
zo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaren vergeven,
en leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.

P Want van U is het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

P + Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Buigt uw hoofd voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

De priester zegent de beker, zeggend:

P **G**od, Gij hebt alles door Uw macht geschapen: Gij hebt de wereld bevestigd en de krans gesierd van alles wat door U geschapen is: Zegen met een geestelijke zegen ook deze gemeenschappelijke beker die Gij aanbiedt aan dit echtpaar, dat zich verbonden heeft tot eenheid in het huwelijk.

Want gezegend is Uw Naam, en verheerlijkt is Uw Koninkrijk: van de Vader, de Zoon en van de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

De priester neemt de gemeenschappelijke beker in zijn handen en laat de bruidegom driemaal drinken en daarna de bruid, terwijl het koor zingt [volgens nieuw Grieks gebruik]:

K _ **I**k zal de kelk des heils nemen, en de Naam des Heren aanroepen._

De priester neemt hen bij de hand loopt in een cirkel rond, terwijl de getuigen van achteren hun de kronen boven het hoofd houden.

De priester of het volk zingt:

K irmos - t.5 Reidans, Jesà - - ja, * want de Maagd heeft in haar schoot ontvan - gen * en Emmanuël de Godmens, gebaard. * Zijn Naam is: Opgang van het Licht. * Hem verheffen wij, ** en ù, o Maagd, prijzen wij za - lig. _

trop. - t.7 Heilige martelaren, gij hebt goed gestreden, * en de kronen ontvangen. * Bidt tot de Heer om Zich te ontfermen ** over on - ze zielen. _

trop. - t.7 Ere zij Ú, o Christus God, * Die de roem zijt der apòstelen, * en de vreugde der martelaren, ** die de eenwezenlijke Drieheid hebben verkondigd. _

Bij het afleggen van de kronen zegt de priester tot de bruidegom:

P Wees hooggeprezen, o Bruidegom, zoals Abraham; wees gezegend als Izaäk; neem toe in aantal als Jakob; en wandel in vrede, door rechtschapen Gods geboden te vervullen.

en tot de bruid zegt hij

P En gij, Bruid, wees hooggeprezen, zoals Sara; wees vol vreugde zoals Rebekka; ontvang kinderen als Rachel; verheug u over uw man; en onderhoud de Wet, want daarin heeft God welbehagen.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

en de priester bidt HET GEBED

P **G**od, onze God, Die naar Kana in Galilea zijt gegaan, en de bruiloft daar hebt gezegend, zegen ook Uw dienaren die door Uw voorzienigheid in het huwelijk verbonden zijn. Zegen hun komen en gaan. Vervul hun leven met alle goed. Ontvang hun kronen * ongeschonden in Uw Koninkrijk. En houd hen staande in alle verzoeking, tot in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

** Hierbij neemt de priester de kronen van de hoofden van het bruidspaar en zet deze op het tafeltje*

P Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Buigt uw hoofd voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

en de priester bidt HET GEBED

P **D**e Vader, de Zoon, en de Heilige Geest; de alheilige, wezensene en levenschenkende Drie-eenheid: de ene Godheid en Heerschappij, zegene u, en schenke u een lang leven, kinderzegen, groei in leven en geloof; en vervulle u met al het goede van deze aarde, om ook te komen tot het genot van de ons beloofde goederen; door de gebeden van de Moeder Gods, en van alle heiligen.

K Amen.

Na de gelukwensen der aanwezigen en de wederzijds kus, volgt de SLOTZEGEN

P Eer aan U, Christus God, onze hoop, eer aan U.

d Eer ...Nu en ... Heer, ontferm U. (3x) Vader, zegen.

P Dat Christus onze ware God,
(Die opgestaan is uit de doden)
Die door Zijn komst in Kana het huwelijk eervol
gemaakt heeft,
Zich over ons ontferme en ons redde,
door de voorspraak van Zijn ongerepte Moeder,
van de heilige geëerde en roemrijke Apostelen,
van de heilige door God gekroonde vorsten,
de apostelgelyke Konstantijn en Helena,
van de heilige Grootmartelaar Prokopius
en van alle heiligen,
want Hij is goed en menslievend.
Door de gebeden ...

K Amen.

❖ BIJ HET AFLEGGEN VAN DE KRONEN ❖

D Laat ons bidden tot de Heer.

P **H**eer onze God, Die de krans van het jaar gezegend hebt, en Die hebt toegestaan deze kronen te leggen op hen die zich in een wettig huwelijk verbinden, en Die daarmee aan hen een beloning van zuiverheid verleent, want zij zijn rein die in het huwelijk verenigd zijn, welke Gij wettig hebt gemaakt: Zegen dan ook bij het afleggen van deze kronen hen, die met elkaar verenigd zijn, en bewaar hun eenheid onverbreekbaar; dat zij altijd dankzeggen aan Uw Alheilige Naam, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen

P Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Buigt uw hoofd voor de Heer

K Voor u, o Heer

P **U**w dienaren, Heer, zijn tot overeenstemming gekomen en hebben het verbond gesloten van het huwelijk te Kana in Galilea, en nu zij de symbolen daarvan afleggen, zenden zij lof tot U, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen

en de Wegzending (zie slotzegen hierboven)

Einde en Gode zij dank

Tijdens het feliciteren wordt -volgens nieuw Grieks gebruik- gezongen:

HET DOGMATIKON IN DE EERSTE PLAGALE MODUS

De Rode Zee was eens de voorafbeelding
van de maagdelijke Bruid:
daar spleet Mozes het water,
en hier is Gabriël de bedienaar van het wonder.
Daar heeft eens Israël droogvoets de diepte door-
kruist,
maar nu heeft de Maagd zonder zaad Christus
gebaard.
De zee bleef ontoegankelijk na Israëls doortocht.
Zoals de Vlekkeloze ongerept gebleven is
na de geboorte van de Emmanuël.
Gij, de Zijnde van alle eeuwigheid,
Die ons als Mens verschenen zijt:
God, ontferm U over ons.

❖ APPENDIX ❖

VERLOVING THUIS

Om verschillende ethische, sociale en andere redenen wordt het sacrament van de Verloving tegenwoordig vlak vóór en verbonden mét de huwelijksinzege-ning gevierd. Het is priesters niet toegestaan de Verloving los van het huwelijk in te zegenen.

Het is echter niet slecht, zelfs lofwaardig, wanneer een priester gevraagd wordt aanwezig te zijn bij de onofficiële verloving bij mensen thuis. Immers, als herder en geestelijke vader van de zich verlovendenden, is het goed indien hem gevraagd wordt de ringen te wisselen. Maar om dit duidelijk geen karakter te geven van een sacrament, zal de priester dan geen epitrichiel dragen, en hij zal ook niet de gebeden lezen uit het Euchologion. Een bekend ritueel is b.v.: Men zingt een tropaar, b.v. dat van de parochie, de priester zegent de ringen boven een ikoon en hij doet de ringen aan de vingers met de woorden: *In de naam van de Vader...* Dit alles zonder epitrichiel. Zo heeft hij als priester deze ereplaats, zonder dat een sacrament wordt gecelebreerd.

Indien een Verloving apart is gevierd, moet er dan vóór het huwelijk weer een verloving plaats vinden? Vroeger werd de Verloving apart gevierd en het Huwelijk, zonder nogmaals de Verloving, apart. Daarom bestaan er ook twee verschillende diensten. Om allerlei redenen werd het steeds vaker beter geacht deze diensten aansluitend te vieren, een aparte viering werd uitzondering. In de Griekse kerk is in 1834 en 1835 de aparte vie-

ring van de verloving door synodaal besluit verboden. In 1943 werd dit een wet die bekrachtigd werd door strafrechtelijke gevolgen. Een apart gevierde verloving werd ongeldig verklaard, de priester die deze dienst toch voltrekt krijgt één jaar schorsing met inhouding van de helft van zijn salaris, en wordt ook gestraft met drie maanden gevangenisstraf, hetgeen door de correctionele rechtbank erkend is.

Aangezien dus de celebratie van een aparte verloving ongeldig is, moet de Verloving in ieder geval vóór het huwelijk (opnieuw) gevierd worden.

TROPAAR EN KONDAAK VAN DE H. KONSTANTIJN EN HELENA

Aangezien de H.H. Konstantijn en Helena "door God-gekroonden" worden genoemd, is het gebruik ontstaan om deze Heiligen in de diensten van de Kroning, van de verloving en het huwelijk, te noemen. Ook wordt soms het Kondaak vóór de dienst van de Verloving gezongen, en het Tropaar vóór de dienst van het huwelijk, vóór de beginzegen, terwijl de priester wierookt. Dit zijn toevoegingen die op zich zelf niet slecht zijn, maar toch beter weggelaten kunnen worden, volgens I. Foundoulis.

OVER HET GEBRUIK VAN TWEE EVANGELIE- BOEKEN

Het komt voor dat priesters bij het huwelijk of een doop twee Evangelieboeken gebruiken. Meestal wordt het Evangelie van het Altaar gebruikt om vanuit de Poort voor te lezen (omdat dat plechtiger is), terwijl een klein boek gebruikt wordt op het tafeltje bij het doopbekken, voor het gemak. Dit gebruik is te begrijpen en noch te loven, noch te laken. Over het algemeen is het natuurlijker wanneer er slechts één boek gebruikt wordt.

INKORTINGEN IN HET OFFICIE

Het is geen goede, maar wel begrijpelijke ontwikkeling, dat er in de grote steden, waar priesters soms gedwongen worden op één dag of zelfs binnen enkele uren een hele reeks huwelijken te voltrekken, dat daar noodgedwongen de diensten worden ingekort. Een betere oplossing zou zijn (maar voor Griekse mensen heel moeilijk te aanvaarden!) dat het officie feestelijk en volledig wordt gehouden voor al de bruidsparen samen. Afgezien hiervan biedt ook het sacrament enige problemen in de opbouw. Het zijn twee aparte diensten: Verloving en huwelijk, die tegenwoordig als één dienst gevierd worden. Zo zijn er in die éne dienst gelijksoortige delen in de gebeden en twee maal vredeslitanie, twee maal dringende litanie en twee maal een wegzending. Het is merkwaardig dat de huidige vorm van dit sacrament

niet Byzantijns-konstantinopels is, maar afkomstig van Noord-Italië en de eilanden. Deze vorm is zo gedrukt in de oudste uitgaven van het Euchologion in Venetië en is zo verspreid en zo herdrukt in heel de Orthodoxe Kerk. De (niet meer in gebruik zijnde) byzantijnse vorm is veel korter. Grofweg kan men zeggen dat in de oude vorm ontbreken: Het grote gebed van de verloving: *Heer, onze God, door een teken...* De twee eerste grote gebeden van het huwelijk: *Alreine God ..* en *Gezegend zijt Gij, Heer...* Dus had de Verloving behalve de Vredeslitanie en de gave van de ringen alleen de twee korte gebeden: *Eeuwige God ..* en *Heer onze God, Gij hebt de Kerk uit de volkeren....*

Het huwelijk had de beginpsalm, de vredeslitanie, het gebed van de instelling van het huwelijk: *Heilige God,...* de kroning en het overige van de speciale Goddelijke Liturgie. Van dit laatste deel zijn, na het loskoppelen van de Liturgie, bewaard gebleven: de lezingen, de dringende litanie met het gebed: *Heer, onze God, door Uw heilbringende..*, de vragende litanie met het Onze vader, de zegening van de gemeenschappelijke beker, de heilige reidans, de wegzendgebeden en de zegens.

Op basis van deze gegevens zou men, - indien de kerk deze bedoeling zou hebben - officieel een goede samenstelling kunnen maken voor de dienst van het huwelijk. Want de willekeurige inkortingen leiden ongetwijfeld tot minder goede oplossingen, waarbij de gelovigen terecht opmerken dat "het eind zoek is".

HUWELIJK VAN MEERDERE BRUIDSPAREN

Gezamenlijk huwelijk is mogelijk, zoals er ook in één dienst b.v. meerdere kinderen gedoopt kunnen worden, meerdere mensen de ziekenzalving kunnen ontvangen, meerdere mensen begraven kunnen worden. Bij het huwelijk zal men de gebeden dan in het meervoud lezen. Apart voor al de paren zal zijn: het aandoen van de ringen, het samenvoegen van de handen en de kroning. De hierbij uitgesproken gebeden zullen bij elk paar herhaald worden. I.p.v. twee of meer huwelijksinzegeningen achter elkaar is een gezamenlijke inzegening sterk aan te raden. Alles kan rustig en feestelijk gebeuren en het versterkt de onderlinge band van de parochianen wanneer zij met familie en kennissen samen voor deze feestelijke gebeurtenis in de kerk bidden.

KRONEN WEL OF NIET OP HET ALTAAR, EN WAAR STAAT DE PRIESTER?

Algemeen: er zijn bij dit sacrament veel plaatselijke gebruiken op te merken, en ook de handschriften geven allen verschillende gebruiken aan. Vooral zijn er afwijkingen ontstaan doordat het huwelijk is losgemaakt van de Goddelijke Liturgie. Vroeger waren het twee diensten, beide verbonden met de Liturgie.

Tijdens de Verloving stonden de zich verloveden vooraan, voor de Heilige Deuren. De ringen lagen op het Altaar en de priester stond voor hen in de Heilige Poort,

waar hij de gebeden las en waar hij daarna de Goddelijke Liturgie celebreerde, ofwel hen communiceerde van de Voorafgewijde Gaven.

Bij het huwelijk was de plaats van bruid, bruidegom en priester hetzelfde, en op het Altaar stonden de kronen en de gemeenschappelijke beker en de Voorafgewijde Gaven, indien er geen Liturgie gecelebreerd werd.

Wanneer echter tegelijkertijd Verloving en Huwelijk gevierd werden, (een gebruik dat tenslotte vast is geworden), werd de Verloving in de Narthex gevierd, maar het huwelijk voor de Poort, verbonden met de Liturgie. Dan wordt in de handschriften voor het eerst gesproken over een tafeltje of analoi dat in de narthex klaargezet wordt of in de sacristie of thuis, waar de Verloving gevierd werd. Op dit tafeltje wordt geplaatst wat anders op het Altaar lag: het Evangelie en de ringen.

Na de Verloving was er een Intocht de Kerk in, waar voor de H.Poort het Huwelijk gecelebreerd werd. Langzamerhand is de huwelijksinzegening losgeraakt van de Liturgie, maar men bleef deze voltrekken voor de H. Poort, waarbij de priester tussen de Poort staat en het Altaar, waarop nu geen Voorafgewijde Gaven meer liggen, maar alleen de Kronen en de gemeenschappelijke beker. Deze tussentijdse ordo wordt hier en daar nog gebruikt.

Ten slotte is echter het Huwelijk, in navolging van de Verloving, ook van het Altaar losgeraakt, en wordt in

het midden van de kerk gevierd, bij een tafeltje, waar tegenwoordig ook de Verloving gevierd wordt, en waarop alles gelegd wordt wat nodig is voor beide diensten: het Evangelieboek, de ringen, de kronen en de gemeenschappelijke beker.

Het Altaar wordt niet meer benut, nu het mysterie niet meer verenigd is met de Communie. De priesters staan tussen het tafeltje en de bruid en bruidegom, zoals ze vroeger tussen hen en het Altaar stonden, ofwel, indien er niet genoeg plaats was, achter het tafeltje, zoals vroeger priesters ook wel achter het Altaar stonden. Waar de priester staat maakt dus niet uit. Aangezien de celebratie los is gemaakt van het Altaar, is de rubriek dat de kronen op het altaar liggen door de praktijk achterhaald.

HET DRINKEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEKER OOK DOOR DE GETUIGE?

Volgens de handschriften en de gebeden drinken de bruid en bruidegom drie maal van de gemeenschappelijke beker. Volgens enkele handschriften geeft de priester tenslotte aan de bruidegom nogmaals de beker om deze te ledigen.

Toch is het in veel streken de gewoonte dat ook de getuige, de paranimf, van de beker drinkt. Dit is niet zo verwonderlijk. De paranimf wordt in de gebeden enkele malen met name genoemd. Hij is de meest geëerde persoon, die ook het meest de geestelijke vreugde van het huwelijk deelt. Hij is het die de ringen wisselt, hij kroont

het paar, hij doet mee aan de reidans, en in de syrische liturgie wordt ook hij gekroond. Het kan zijn dat het drinken van de beker door de paranimf ook terug gaat op vroegere tijden, toen het huwelijk met de Goddelijke Liturgie gevierd werd, en waarbij hoogst waarschijnlijk ook de paranimf de communie ontving.

MOETEN NA HET HUWELIJK VÓÓR DE WEGZENDING DE TWEE GEBEDEN GELEZEN WORDEN BIJ "HET AFLEGGEN VAN DE KRONEN"?

Er bestaat nogal onduidelijkheid over deze gebeden. In de handschriften vinden we: "Bij het verwijderen van de kronen na zeven dagen", "Bij het beëindigen van de bruidsweek" e.d. Tegenwoordig zijn er twee gebeden: *Heer, onze God, die de krans van het jaar gezegend hebt.. en: Uw dienaren, Heer, zijn tot overeenkomst gekomen..* en daarna de wegzending. Deze gebeden werden ofwel in de kerk gehouden, of in de bruidskamer. Het gaat om een gebruik van latere datum.

Het beste is deze dienst thuis te houden of in de kerk op de achtste dag, zoals het tegenwoordig ook in veel streken gebeurt. Vroeger behielden de pasgehuwden de kronen in hun bruidskamer tot de achtste dag, waarop de priester deze gebeden las. Dan nam hij de kronen weer mee naar de Kerk, waarvan ze eigendom waren.

Tegenwoordig is dit gebruik verloren gegaan, en

de gebeden hebben hun oorspronkelijke bedoeling niet meer. Toch is het een mooi gebruik dat de pasgehuwden na een week naar de kerk komen om als het ware de "teruggave" van hun huwelijksinzegening te gedenken, en weer de zegen van de kerk te ontvangen.

Indien dit echter niet kan gebeuren heeft het weinig zin deze gebeden onmiddellijk na het huwelijk te lezen. De huwelijksdienst is lang genoeg en heeft voldoende dergelijke gebeden, waarbij we vooral denken aan het laatste gebed: *God, onze God, die het huwelijk gezegend hebt..*, dat ook nu zoals vroeger vaak gebruikt wordt als gebed bij de terugname van de kronen.